

Δημόσια επιστολή προς τον Δήμο Καντάνου - Σελίνου για το ιστορικό Φαράγγι της Καντάνου

Γράφει ο Μανώλης Γλέζος ως στερνή του εξομολόγηση: Να μην δολοφονηθούν οι μνήμες. *«Κι επειδή δεν καταφέρνουν να δολοφονήσουν τις μνήμες, για αυτό έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια μια διακεκριμένη επιχείρηση διαστρέβλωσης των ιστορικών γεγονότων. Μειώνουν π.χ. τα αντιστασιακά γεγονότα, μειώνουν και τη δύναμη των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής. Μειώνουν τα θύματα από την πείνα, μειώνουν και το ποσοστό συμμετοχής του ελληνικού λαού στις θυσίες. Μειώνουν... μειώνουν... μειώνουν και τη καθοριστική συμβολή του αγώνα του ελληνικού λαού στην ήττα του ναζισμού.»* [Εθνική Αντίσταση 1940-1945]

Θέλουμε να εκφράσουμε δημόσια την έντονη διαμαρτυρία μας για την επιχείρηση(;) αλλοίωσης του τοπωνυμίου για το φαράγγι της Καντάνου, από το δήμο Καντάνου Σελίνου, ο οποίος σε δύο πρόσφατες ανακοινώσεις του το αναφέρει ως «φαράγγι Σπίνας Καντάνου». Εντάξει, ας υποθέσουμε ότι δεν ήξερε ο Δήμος! Δεν ρώταγε; Και ποιον να ρωτήσει άραγε; Μα προφανώς στις αναφορές που υπάρχουν στη βιβλιογραφία και τις αναφορές θεσμικών οργάνων της πολιτείας όπως του υπουργείου πολιτισμού.

Ας πάρουμε τις αναφορές αυτές με χρονολογική σειρά:

Στο «Πολεμική Αναφορά» του Χαρ. Σειραδάκη, την οποία κατέθεσε στο Τμήμα Ιστορίας του Γενικού Επιτελείου Στρατού, Αναφέρει: «Θέλοντας να καταστήσω ενήμερους τους Αξιωματικούς και προύχοντες της Επαρχίας Σελίνου..... Άπαντες άνευ ουδεμιάς εξαιρέσεως μου εδήλωσαν την απόφασίν των να κάμωμεν την **τελευταίαν αντίστασιν εις το Κανδανιώτικο Φαράγγι** και ότι αδιαφορούν διά την καταστροφήν της Κανδάνου. Και ήσαν προς τιμήν τους παρόντες την στιγμήν εκείνην οι πλείστοι Κανδανιώτες.

Στο «*Έκθεσις της Κεντρικής Επιτροπής Διαπιστώσεων Ωμοτήτων εν Κρήτη*» των Ι. Καλιστουνάκη, Ν. Καζαντζάκη, Ι. Κακριδή, Κ. Κουτουλάκη, στη σελίδα 16 το φαράγγι προσδιορίζεται με μία γενική κτητική στη φράση που διατυπώθηκε κατά τη συνέλευση που έγινε στην Κάντανο στις 22 Μαΐου: *«Ντροπή να περάσουν το Φαράγγι μας απολέμιστοι! Θα πολεμήσουμε κι ας χαθή η Κάντανος»*

Παρακάτω στη σελίδα 102 αναφέρει «Εις το **Φαράγγι της Καντάνου** επολέμησαν σχεδόν όλοι οι ιερείς του Σελίνου με τα μπιστόλια ανά χείρας.»

Στο «*Η ΚΑΝΤΑΝΟΣ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΕΝΟΣ ΤΟΠΟΥ, του Ι. Δ. Αναστασάκη, Καθηγητού*» που γράφτηκε στην Κάντανο το 1980, και τυπώθηκε στην Αθήνα, στη σελίδα 106 το φαράγγι αναφέρεται με το ίδιο όνομα.

Στο «*Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΕΛΙΝΟ*» του Βαρδή Βαρδινογιάννη, εκδόσεις Θεμέλιο, που εκδόθηκε το 1988, βασισμένο στις αφηγήσεις των πρωταγωνιστών της μάχης του Φαραγγιού της Καντάνου, των Φραγγιουδάκη Νίκου, Κωστάκη Γιώργη, Πατεράκη Μανώλη, όπως έχουν κατατεθεί στο ιστορικό αρχείο, και πολλών άλλων, όπου όλοι αναφέρουν ως τόπο της μάχης το Φαράγγι της Καντάνου.

Στο «*ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΣΟΥ ΑΙΩΝΑ (ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ)*» του Αρχιμανδρίτη Στυλιανού Φραντζεσκάκη, εκδόσεις Αγγελική Νιάρχου, που εκδόθηκε στην Αθήνα το 1993, στη σελίδα 59 το φαράγγι αναφέρεται με το ίδιο όνομα.

Στο «*Το Σέλινο της Κρήτης – Ιστορικές Αναδρομές*» του Ε. Κ. Δεβόγα, μέλους της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, που εκδόθηκε από τον Ελευθέριο Μπουλινάκη, Πρόεδρο του Συλλόγου Σελινιωτών Αττικής, στην Αθήνα το 1993, στη σελίδα 210 έχει ως τίτλο κεφαλαίου «**Η μάχη στο φαράγγι της Καντάνου**»

Στο «*Εθνική Αντίσταση 1940-1945*» του Μανώλη Γλέζου, Τόμος 1, Εκδ. Στοχαστής, σελίδα 209, αναφέρεται στη μάχη της 24^{ης} Μαΐου 1941, και ως τόπο αναφέρει το Φαράγγι της Καντάνου.

Στο «*Η ΚΡΗΤΗ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1941-1945)- Πολιτικές μεταβολές στο “φρούριο Κρήτη”*» του Γιάννη Σκαλιδάκη, Καθηγητή της Ευρωπαϊκής και Ελληνικής ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, εκδόσεις Ασίνη, Αθήνα 2023, το Φαράγγι της Καντάνου αναφέρεται στη σελίδα 118.

Παραθέτουμε επιπλέον τρεις ιστοσελίδες από τον ημερήσιο τύπο:

<https://www.kathimerini.gr/society/330021/latomeio-apeilei-to-faraggi-tis-kantanoy/>

<https://www.epohi.gr/article/37575/o-dromos-eihe-th-dikh-toy-istoria>

1.

<https://www.rizospastis.gr/story.do?id=10992206&textCriteriaClause=%2B%CE%A6%>

[CE%91%CE%A1%CE%91%CE%93%CE%93%CE%99+%2B%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%A4%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%A5](https://www.youtube.com/watch?v=XzASP36mpNs)

Ως «Φαράγγι της Καντάνου» αναφέρεται και σε όλα τα ντοκιμαντέρ που εντοπίσαμε για τα γεγονότα της Μάχης της Κρήτης:

Εδώ υπάρχει η Κάνδανος, που βγήκε την πρωτοχρονιά του 1985, με σενάριο και επιμέλεια Γιάννη Κούσουλα, υπάρχει αναφορά στο σημείο 15.00, στο σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=XzASP36mpNs>

Το άγνωστο ολοκαύτωμα της Καντάνου στη Κρήτη, που βγήκε το Δεκέμβριο του 2015, με αφήγηση για τα γεγονότα του Ιάκωβου Κασελάκη, προέδρου τότε του πολιτιστικού συλλόγου Καντάνου, στο σημείο 4,28, στο σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=vyq5NURmxjY>

1) *77 χρόνια από το ολοκαύτωμα της Καντάνου, αναμνηστικό του Δήμου Καντάνου Σελίνου, που βγήκε το 2018 στο:*

https://www.youtube.com/watch?v=iGJQbgpqi_M

Κάνδανος, Κακόπετρος, Η Μηχανή του Χρόνου, στη NET: σημείο 20,04 στο σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=ZvOlmhH9jGI>

3 Ιουνίου του 1941, Το ολοκαύτωμα της Καντάνου, Τηλεόραση Κύδων, Αφήγηση Ιωάννης Αναστασιάκης, Ιωάννης Παπαηλιάκης, σημείο 0,43, στο σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=M28x7rT3tjk>

Τέλος, όποιος θέλει να ενημερωθεί για την έννοια της «ιστορικής στιγμής» στο Δίκαιο και την επέκταση της ιστορικότητας στο τοπίο για την περίπτωση της Καντάνου Νομού Χανίων, να ανατρέξει στο έργο: «*Το άυλο προστατευόμενο αγαθό των ιστορικών τόπων*» της Δικηγόρου Σόφης Ε. Παυλάκη, στο σύνδεσμο:

https://dasarxeio.com/wp-content/uploads/2017/08/kandanos_pavlaki.pdf

Είναι φανερό ότι τα γεγονότα που περιγράφονται παραπάνω ελήφθησαν υπόψη από το Υπουργείο Πολιτισμού, όταν με την ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/50219/1085 της 4-6-2010 αποφασίζει: «*Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό τόπο, σύμφωνα..., το τμήμα της επαρχιακής οδού Καντάνου (Κανδάνου) – Χανίων με τα λιθόκτιστα προστατευτικά τοιχίαόλο το μήκος ...που είναι 6.640 μέτρα ... και σε πλάτος 50 μέτρων ένθεν και ένθεν του άξονα του δρόμου και με διεύρυνση άνω των 50 μέτρων εκεί όπου το απαιτεί η γεωμορφολογική ενότητα του χώρου, διότι αποτελεί τόπο σημαντικό για την*

ιστορικότητα της περιοχής, και διέρχεται μέσα από το ομώνυμο φαράγγι εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς....» (οι υπογραμμίσεις δικές μας)

Σύμφωνα τέλος με τον κ. Κώστα Καριωτάκη, γέννημα θρέμμα και μόνιμο κάτοικο της Σπίνας, «Φαράγγι της Σπίνας» ονομάζεται αυτό που αρχίζει από τη Σπίνα, στην είσοδο του χωριού από το ρυάκι «Κλιματσόρουμα», και στη συνέχεια περνά από του «Ρόζου το χαράκι», το «Κακό σκαλί», τον «Αγκαραθέ», τα «Σπιλιάρια», τον

«Ανεμόσπιλιο», το «Συκόσπιλιο», και το «Μεγάλο πεύκο» μέχρι το εκκλησάκι του Αγίου Ειρηναίου (στη γέφυρα) και απολήγει στο καντανιώτικο φαράγγι, ενώ το φαράγγι που διασχίζεται από τον παλιό λιθόκτιστο αμαξωτό δρόμο, όπου έγινε η μάχη με τους Γερμανούς, είναι το «Φαράγγι της Καντάνου».

Σχετικά, τώρα, με το όνομα «Φαράγγι Σπίνας Καντάνου» που χρησιμοποίησε ο Δήμος Καντάνου Σελίνου, δηλώνουμε ότι δεν μπορέσαμε να εντοπίσαμε καμιά χρήση του ούτε στη βιβλιογραφία ούτε στον τύπο ούτε στα ψηφιακά μέσα, εκτός από μια σελίδα στο φείς μπουκ, και τις πρόσφατες δύο ανακοινώσεις του Δήμου Καντάνου Σελίνου. Επίσης υπάρχει ο όρος «Σπινιώτικο» γραμμένος με κόκκινο σπρέι πάνω στην δημόσια πινακίδα που δείχνει την είσοδο, από τη μεριά των Φλοριών, του Φαραγγιού της Καντάνου, η οποία τώρα και χρόνια είναι με αυτό τον τρόπο βανδαλισμένη.

Συμπερασματικά: Το να αλλοιώνεται το τοπωνύμιο

ενός τόπου με τόσο βαρύ ιστορικό φορτίο δεν είναι μόνο ασέβεια και χλεύη στην Ιστορία και στους αγώνες των πατεράδων και των παππούδων μας. Ρίχνει ταυτόχρονα νερό στο μύλο του νεοφασισμού και του ναζισμού που χρόνια τώρα προσπαθούν με υπόγειες μεθοδεύσεις (παράδειγμα η υπόθεση Ρίχτερ) να σβήσουν από την ιστορική μνήμη τα εγκλήματα τους.

Κάντανος 17 Απριλίου 2024

Αποστολάκης Ευτύχης, Βακάκης Ευτύχης, Γρηγοράκης Νίκος, Γρυφάκη Μαρία, Γρυφάκης Χάρης, Κασελάκης Ιάκωβος, Κάσιος Νίκος, Κατσιγαράκης Θεοφάνης, Καριωτάκης Κωστής, Κορκιδάκης Ευτύχης, Λαμπαρδάκης Δημήτρης, Μαρκουλάκη Άννα , Μαρματάκης Γιάννης , Μαρνελάκης Μιχάλης , Μπιτσάκης Αντώνης , Νταουντάκης Γιώργος, Παπαδοπετράκης Ευτύχης, Παπαδοπούλου Έβη, Πετράκης Κωστής, Πετράκης Στέλιος, Πυροβολάκης Γιάννης, Σηφάκης Αντώνης, Σηφάκης Κωστής, Τζιάκη Δέσποινα, Τσουρουνάκης Αντώνης, Σταυρουλάκη Διαμάντω, Σταυρουλάκη Κατερίνα, Σταυρουλάκης Ευτύχης, Σολανάκης Μανώλης, Φιωτάκης Βαγγέλης, Φραγκιουδάκη Στέλλα. Χατζηγρηγοράκης Θεόδωρος, Ψαράκης Μανώλης,